

اهمیت روزه در حصول ملکه تقوی

مرحوم علامه طهرانی معتقد است: منزلگاه حقیقی انسان منزل تقوی است و چون این ملکه حاصل گردد تراوشات از او همه خیرات و مبرات عدالت و رحمت باشد و اگر این ملکه پیدا نشود انسان در منزل حقیقی خود جای نگرفته و تراوشات او یا همه شرّ و ظلم بوده و یا توأم با شرّ و ظلم خواهد بود.

اهمیت روزه در حصول ملکه تقوی/ ریزش برکات آسمان و زمین بر شخص متقی
مرحوم علامه طهرانی معتقد است: منزلگاه حقیقی انسان منزل تقوی است و چون این ملکه حاصل گردد تراوشات از او همه خیرات و مبرات عدالت و رحمت باشد و اگر این ملکه پیدا نشود انسان در منزل حقیقی خود جای نگرفته و تراوشات او یا همه شرّ و ظلم بوده و یا توأم با شرّ و ظلم خواهد بود.
علامه طهرانی در کتاب خود با عنوان "انوار الملکوت" پس از بیان حدیث شریف: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ» مروی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله، در مجلس دوم کتاب در ادامه تبیین آیه 183 سوره بقره بیان می کند: منزلگاه حقیقی انسان منزل تقوی است؛ یعنی حالتی که در آن انسان به جمیع شؤون انسانیت رفتار نماید. و چون این ملکه حاصل گردد تراوشات از او همه خیرات و مبرات عدالت و رحمت باشد، و اگر این ملکه پیدا نشود انسان در منزل حقیقی خود جای نگرفته و تراوشات او یا همه شرّ و ظلم بوده و یا توأم با شرّ و ظلم خواهد بود؛ برای آنکه افعال صادره از بهائم (من حیث إیّها بهائم) از شهوت و غضب آثار انسان (من حیث إیّها انسان) نیست. بنابراین هر فردی که خود را اسیر آرزوها و آمال بنماید دیده حق بین خود را کور کرده و از منزل حقیقی خود در مرتع بهایم جای گرفته است.

سپس می افزاید: و کریمه شریفه: یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ، منزلگاه واقعی انسان را نشان می دهد و می گوید: ای مؤمنین! قبل از آنکه شما را مرگ دریابد سعی کنید که در منزل حقیقی خود که تقوی است وارد شوید و بهترین مقام از مقامات آن را حائز گردید، در این صورت حظی وافر از حیات خواهید برد؛ و الا موت شما را نارس و به منزل نرسیده درخواهد یافت و انسانی با درجه و رتبه حیوان و بهیمة از دنیا می روید.

نتایج پیدا شدن ملکه تقوی

علامه طهرانی با تاکید بر این نکته که روزه یکی از ستون های عظیمی است که کاخ تقوی بر آن نهاده شده است، علت ایجاب آن را وصول بدین منزلگه و برقراری سقف این کاخ دانسته و نتایج پیدا شدن ملکه تقوی را با استشهاد به آیات چنین بیان می دارد: و چون ملکه تقوی که همان مصونیت الهی است پیدا شود: اولاً: خداوند خود معلم انسان می گردد و مجهولات خود به خود برای او حلّ می شود: وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهُ وَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ [سوره بقره ذیل آیه 282]

و ثانیاً: فرقان که همان قوه مفارقة و ممیزه بین حق و باطل است به او عنایت می شود: یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَ يُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ وَ اللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ [سوره انفال آیه 29] فرقان همان نور الهی است که دل مؤمن را روشن می کند و لجه های ظلمت را دور می زند، و در این صورت در هر امری از امور وظیفه خود را تشخیص می دهد؛ دوست را از دشمن، زهر را از تریاق، دوا را از درد، خاطرات شیطانی را از الهامات ربّانی جدا می کند: یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ آمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ ثَوْرًا تَمْشُونَ بِهِ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ [سوره حدید آیه 28] با آن نور الهی که در اثر تقوی پیدا شده مشی می کند و جمیع طرق نافعه را می پیماید و به مقصد می رسد. فرقان همان قوه ای است که خداوند با تورات برای هدایت مردم به حضرت موسی عنایت کرد: وَ إِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ الْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ [سوره بقره آیه 53] چون مؤمن خود را در حصن تقوی درآورد از همان فرقان الهیه بدو عنایت خواهد شد.

ثالثاً: روی همین زمینه از وساوس شیطانی برکنار می گردند و از دستبرد او در امان؛ چون با آن رادار خدادادی فوراً راه ورود شیطان را درمی یابند و بطور کلی خود شیطان را می شناسند: إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ [سوره اعراف آیه 201] در این صورت با همین بصیرت الهی متذکر می گردند و نمی گذارند خاطرات شیطانی در آنها راه یابد؛ و معلوم است که چنین فردی از گناهان بیرون می رود و سیئات او محو می گردد: وَ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَ يُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا [سوره طلاق آیه 5] و این فائده چهارم است که بر تقوی مترتب می شود.

ایشان ریزش برکات آسمان و زمین بر شخص متقی را که کلید آنها تقوی است، پنجمین نتیجه تقوی برمی شمرد و ادامه می دهد: در

این حال هیچ وقت به فقر و قحط و غلا و مرض و گرفتاری های روحی و خفقان قلبی و ناراحتی های اعصاب مواجه نمی گردد: و ملاحظه می شود که چگونه خداوند نفس شریف متقی را مؤثر در برکات ارضیه و سماویّه دانسته، و به نحو علیّت و معلولیّت طهارت باطن او را سبب فراوانی نعمت و رفع نعمت قرار می دهد.

گره نخوردن کار متقی و به بن بست نرسیدن راه او، آسان شدن مشکلات بر متقی و رسیدن روزی های غیر مترقبه به او از غیر گمان و اندیشه، ششمین نتیجه تقوی است که علامه طهرانی در ذیل آیات ابتدایی سوره طلاق به آن اشاره کرده و آورده است: شخص با تقوی که خود را به خدای خود می دهد خدا برای او کافی خواهد بود و تمام مشکلات و حلّ ناشدنی ها را برای او آسان می کند و نمی گذارد حتی کید و مکر دشمنان به او ضرری برساند. وَ إِن تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا لَا يَضُرَّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً [سوره آل عمران قسمتی از آیه 120].

هفتمین اثر تقوی از دیدگاه مؤلف انوار الملکوت در بهشت که منزل حقیقی و درجه واقعی انسان است منزل گزیدن می باشد؛ چراکه بهشت جای سرکشان و تجاوزکاران نیست، بهشت جای متجاوزان و متجاسران نیست؛ آنکه به حقوق غیر تعدی کند از جمله بهایم است نه از زمره انسان: تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَ لَا فَسَاداً وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ [سوره قصص آیه 83] و همچنین می فرماید: تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا [سوره مریم آیه 63].

ایشان در ادامه می افزاید: بسیار عجیب است که در قرآن مجید دویست و پنجاه و یک آیه فقط درباره تقوی و دعوت به آن و صفات متقین بیان شده است؛ غیر از آیات بسیاری که درباره افراد و مصادیق تقوی از نماز و روزه و سایر اعمال حسنه بیان گردیده است. بنابراین ملاحظه می گردد که فائده روزه که همین حصول ملکه تقوی است بسیار عالی و ارزنده است، و نه تنها در ماه مبارک رمضان بلکه در سایر ایام اگر انسان برای وصول به این هدف روزه دار باشد بسیار بجا و به موقع خواهد بود؛ بدون جهت نیست که خداوند ملائکه رحمت خود را برای حفظ و بشارت روزه دار می فرستد که او را مسح کنند و وعده مغفرت دهند.